

Reflectie en Verlangen

De mensen en de dieren die in de beelden van Barbara Polderman figureren zijn als in een haperende film plotseling tot stilstand gekomen. Ze hebben hun activiteit onderbroken, de tijd is stilgezet. Dit geeft de toeschouwer de gelegenheid om het tafereel ongegeneerd gade te slaan. Het is een rijk schouwspel, vol dynamiek en interactie waar je als kijker gelijk bij betrokken raakt. Je voelt de spanning en je wordt meegenomen in vervreemdende scènes, die je op je hoede doen zijn. De mensfiguren verkeren in een droomtoestand, zijn gefixeerd in een innige omhelzing of gestoord in het liefdesspel. De dieren maken pas op de plaats en nemen een afwachtende houding aan. De lichaamshouding is natuurgetrouw weergegeven en karakteriseert mens en dier kernachtig. De uitbeelding van expressie en lichaamstaal is meesterlijk: de *Vrouw met hoed* is in gedachten verzonken; het *Staan meisje* stukt in haar beweging, het contact met de buitenwereld wordt nog even uitgesteld; het *Liggend paar* ontroert door intimiteit; de wilde en op drift geraakte wolf neemt een dreigende houding aan, de grote staande olifant uit *Familie* is waakzaam over het nageslacht, de schrandere *Uil op nest* kijkt stoicijns in de verte, zittend op zijn herbergzame uitkijkpost. Het zijn beelden van reflectie en verlangen. De modellen lijken zich niets aan te trekken van onvermoede kijkers en behouden zo hun authentieke uitstraling. In één oogopslag krijgt de bezoeker vat op de voorstelling door de levensechte uitbeelding.

Barbara Polderman concentreert zich in haar plastische werk op de uitbeelding van mensfiguren en diervoorstellingen. De keuze of ze een mens of een dier als voorstelling neemt is voor de kunstenaar bepalend voor de essentie van het beeld. Voor het geoefende oog is de menselijke figuur in een fractie van een seconde leesbaar. De kijker neemt ogenblikkelijk waar of het een man of een vrouw betreft, jong of oud, blijmoedig of verdrietig. Uit de houding en de uitdrukking van menselijke figuren valt voor een scherp waarnemer veel af te lezen.

Een dier construeren biedt Barbara Polderman meer ruimte voor interpretatie. "Een dier kan iets representeren (...) Ik probeer iets menselijks in een dier te laten zien en iets dierlijks in een mensfiguur te benadrukken. Ik baseer mijn werk op wat me ontroert, hoe ik me iets voorstel of herinner en ik probeer daar een zo uitgesproken mogelijke vertaling van te maken."

Weliswaar kan er een dreiging spreken uit de gestalte van het dier: de oren staan naar achter, de kop is omhooggestoken. Toch blijft het wezen vaak ondoorgrondelijk, omdat de identiteit in onze beleving dicht bij de natuur staat. De kunstenaar wil juist in contact komen met de ziel van het wezen.

Veel kunstenaars zijn tegenwoordig gefascineerd door het fenomeen dieren. Afbeeldingen van dieren representeren oerkracht, exotische schepsels en ongerepte natuur. Sommige beesten zijn angstaanjagend, andere roepen een sterke knuffelbehoefte op. Mensen projecteren graag - vaak onbewust - tal van emoties en gevoelens op dieren. Ze staan symbool voor menselijke eigenschappen: 'zo stom als een rund', 'een geheugen als een olifant' en 'trots als een pauw'. We zien graag iets menselijks in het dier. Omdat beesten als levende wezens dicht bij de natuur staan, vervullen ze een symboolfunctie bij ons streven om de natuur alle ruimte te geven en alle levensvormen te respecteren. In het huidige politieke debat kunnen protagonisten van het dierenwelzijn op veel bijval rekenen.

De buitenkant van de afgebeelde mensen en dieren van Barbara Polderman is op zijn minst onorthodox te noemen. De huidbewerking is vervaardigd uit stoffen, en ambachtelijke textiele werkvormen, doeken, tapijtdelen, meubel- en gordijnstoffen, stropdassen en andersoortige linten verlenen de beelden een visuele rijkdom. Het samenstel van patronen, virtuoos in collegetechniek uitgevoerd, verleent de beelden een intrigerend uiterlijk.

Door toepassing van spannende kleurcontrasten en tactiel materiaalgebruik ontstaat een exotische sfeer, die de toeschouwer in vervoering brengt. Je wilt dichterbij komen, zelf deel uitmaken van de voorstelling. Je blijft wijselijk op afstand uit respect voor de uitzonderlijke

Andere beelden werken meer verontrustend en beklappend. Associaties met verval en vergankelijkheid dienen zich aan. Afhangende slierten duiden op verval en vergankelijkheid. Keer op keer blijkt dat mens en dier in hun bekoorlijkheid ook kwetsbaar zijn. De natuur toont zich vaak grillig. Schoonheid en pijn liggen dicht bij elkaar. Voor Barbara Polderman is dit een vanzelfsprekend gegeven. De hangende stofrepen en draden vormen een sprekend voorbeeld van de verbeeldingskracht in haar werk. Bij de *Wolf* zouden ze kunnen zijn ontstaan door het weggrennen door dicht struikgewas en scherpe staketsels. Alles wat het beest onderweg heeft meegemaakt kleeft aan, blijft het dier achtervolgen. Je kunt dit interpreteren als een last die je moet meedragen, die onvermijdelijk bij het leven hoort. Tegelijk zijn het ook attributen van waardigheid, van overlevingsdrang, die misschien zelfs als versiering kunnen worden beschouwd. Ze vormen een persoonlijke getuigenis van de levensgeschiedenis van het dier. Interpretaties van levende wezens moeten voor de kunstenaar in balans zijn, een spiegel van de natuur vormen in zijn adembenemende schoonheid én in zijn huiveringwekkende confrontatie. De dingen moeten er uit zien, zoals ze zijn, dat is de realiteit. Als kunstenaar werk je het vruchtbaarst met dergelijke contrasten. De kunstenaar die in deze zin compromisloos te werk gaat, biedt zijn toeschouwers de beste kansen op een waarachtige kijkervaring. Beeltenissen van mens en dier komen tot verbeelding en dragen bij aan het begrip van de buitenwereld van de natuur en de drijfveren van het leven.

Het verdient aanbeveling de plastieken van Barbara Polderman in alle rust te bekijken en te trachten ze geconcentreerd te doorgronden. De beelden geven zich onverwacht prijs en op zo'n moment krijgt de toeschouwer toegang tot de symboliek die de kunstenaar aan het werk heeft verbonden. Het gaat dan over begrippen als voortgang en stilstand, geborgenheid en verlies, erotiek en doodsverlangen. Een *Liggend paar*, roerloos en in droomtoestand, staat symbool voor het vasthouden van het bewegingsloze moment, het verlangen om de tijd stil te zetten. Het paar lijkt gefixeerd in een intiem liefdesspel. De droom is een balancerende positie tussen zijn en niet zijn. "Als je denkt iets te hebben, is het vaak al weg, is het er niet meer", aldus de kunstenaar.

Zij baseert haar werk op persoonlijke ervaringen en gebeurtenissen. Een alledaags voorval kan het vertrekpunt vormen voor het ontwikkelen van een kunstwerk. Pas als een dergelijke persoonlijke belevenis een bredere strekking kan krijgen, als een tot de verbeelding sprekende verbinding met de buitenwereld kan ontstaan, ervaart de kunstenaar de mogelijkheid om een concreet kunstwerk te ontwikkelen. Cruciaal is dat de individuele aanleiding zeggingskracht heeft naar de buitenwereld, zodat ook anderen zich erin kunnen herkennen. Pas dan worden persoonlijke gevoelens en herinneringen van de kunstenaar invoelbaar en kan kunst communiceren. Illustratief is de zorg en de waakzaamheid die het moederdier opbrengt voor haar nageslacht, hierin ondersteund door de groep en zich bewust is van de levensloop. Een ander voorbeeld is de intimiteit en het vertrouwen die spreken uit de plastiek *Vrouw met drie paarden* (2008). De symbiose van de liggende vrouwfiguur en de drie kleine paarden, die we collectief kunnen duiden als verbondenheid, is een unieke weergave van natuurlijke harmonie. De uitdaging voor de kunstenaar is om dergelijke gemeenschappelijke, en tegelijk steeds weer unieke ervaringen te vatten in vorm, kleur en expressie.

Met menig kunstwerk is Barbara Polderman hier uitstekend in geslaagd. Persoonlijke waarnemingen inspireren haar tot het ontwikkelen van sprekende symbolen. In deze zin zijn de collages en de beelden allemaal autobiografisch, als het ware zelfportretten. Het eigen portret en de eigen gestalte hebben daadwerkelijk grotendeels model gestaan voor de anatomisch overtuigende plastieken. Incidenteel hebben ook anderen geposeerd, maar door de verbeelding van persoonlijke ervaringen en gevoelens worden het uiteindelijk allemaal zelfportretten.

Kunstenaars laten zich door het imaginaire inspireren. Zij weten emotionele geladenheid in een vorm te gieten die andere mensen kan raken en bezielen. De authentieke ervaring waarmee het beeld is opgeladen straalt af op de kijker. Barbara Polderman nodigt omstanders uit haar wereld te betreden. Ze neemt toeschouwers mee in een parcours waar illusie en levenskunst in elkaar over lijken te gaan. Ze confronteert haar publiek met wezenlijke ervaringen. Soms leidt de kunstenares toeschouwers langs de rand van de afgrond om hen vervolgens weer in veilige haven te loodsen. Hier wordt een intrigerende demonstratie van het leven aangeboden.